

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΟΙΚΙΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δεν είναι δυνατόν να μιλήσει κανείς για τους τύπους των σπιτιών του Δίου. Η γνώση μας για τις ελληνιστικές κατοικίες είναι αποσπασματικές, ενώ για τα σπίτια των αυτοκρατορικών χρόνων μόνο γενικά χαρακτηριστικά μπορούν να επισημανθούν. Ειδικότερα οικίες έχουν επισημανθεί στην κοίτη του χειμάρρου που διασχίζει τον αρχαιολογικό χώρο προς βορρά και χρονολογούνται στους ελληνιστικούς χρόνους, καθώς και σε διάφορα σημεία εντός της Αγοράς της πόλης οικίες των αυτοκρατορικών χρόνων. Σημειώνεται επίσης ότι έχει εντοπιστεί επίσης μια οικία της όψιμης αρχαιότητας απέναντι και βόρεια της Επισκοπικής Βασιλικής.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η πρώτη διερευνητική τομή ξεκίνησε το 1930 από τον Γεώργιο Σωτηριάδη. Η συστηματική ανασκαφή του χώρου συνεχίστηκε εκ νέου το 1973 από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, υπό την διεύθυνση του καθηγητή Δημήτριου Παντερμαλή. Από το 1981 οι ανασκαφές στο χώρο διεξάγονταν υπό την διεύθυνση του καθηγητή Δ. Παντερμαλή και τελούσαν υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και της Αρχαιολογικής Εταιρείας. Σήμερα διενεργούνται από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Στην κοίτη του χειμάρρου που διασχίζει τον αρχαιολογικό χώρο προς βορρά αποκαλύφθηκαν επάλληλες οικοδομικές φάσεις χώρων κατοικίας. Μία από τις κατοικίες διέθετε πίθους και λουτήρα. Στις επιχώσεις άφθονη ήταν η κεραμική του 4^{ου} αι. π.Χ. και των ελληνιστικών χρόνων και αρκετά τα χάλκινα νομίσματα Φιλίππου Β' έως και Περσέα. Αξιοσημείωτο εύρημα αποτελεί ένα αργυρό νόμισμα Δυρραχίου (229 – 100 π.Χ.) Αν και τα ανασκαφικά ευρήματα είναι πολύ σημαντικά, ωστόσο δεν είναι ικανά να ανασυνθέσουν την εικόνα της πόλης των κλασικών και ελληνιστικών χρόνων. Οι ανασκαφείς ως πρώτο συμπέρασμα συνάγουν ότι η ρωμαϊκή αποικία ακολούθησε τη βασική οργάνωση και διαίρεση του ιερού, διατηρώντας τους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους της ελληνιστικής πόλης. Είναι προφανές ότι τα φυσικά φαινόμενα ευθύνονται για τις πολεοδομικές αλλαγές που φέρνει το φως η αρχαιολογική έρευνα. Η δύναμη των υδάτων, τόσο του ποταμού, όσο και των χειμάρρων μεταμόρφωσε το τοπίο ανατολικά και βόρεια οδηγώντας στην μετατόπιση της διαδρομής του ανατολικού και του βόρειου οχυρωματικού περιβόλου.

Από τις οικίες των αυτοκρατορικών χρόνων χαρακτηριστικές είναι η οικία του Ζωσά και του Ευβούλου, οι οποίες δεν εκπροσωπούν το συνηθισμένο σπίτι του απλού πολίτη. Τα τετράστυλα αίθρια και οι αυλές συνιστούν τους πυρήνες γύρω από τις οποίες συντάσσονται στοές και δωμάτια. Αναβρυτήρια και πηγάδια έκαναν ευχάριστη την διαμονή, ενώ ψηφιδωτά δάπεδα και γλυπτός διάκοσμος κοσμούσαν τις οικίες.

ΣΥΝΟΨΗ

Από τα στοιχεία που έχουμε μέχρι τώρα στη διάθεσή μας δεν μπορούμε να ανασυνθέσουμε τους τύπους των σπιτιών του Δίου. Η γνώση μας για τις ελληνιστικές κατοικίες είναι αποσπασματικές, ενώ για τα σπίτια των αυτοκρατορικών χρόνων μόνο γενικά χαρακτηριστικά μπορούν να επισημανθούν. Ωστόσο φαίνεται ότι η

ρωμαϊκή αποικία ακολούθησε τη βασική οργάνωση και διαίρεση του ιερού, διατηρώντας τους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους της ελληνιστικής πόλης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενική

Δ. Παντερμαλής, *Δίον. Η Ανακάλυψη*, Αθήνα 1999, 204 – 251.

Σ. Πινγιάτογλου, Δίον 2004 – 2006. Ανασκαφικές έρευνες στο ιερό του Ασκληπιού και στην πόλη των ελληνιστικών χρόνων, *ΑΕΜΘ* 20, 2006 (2008), 577 – 586.

Α. Μέντζος, Δ. Κρικέλικος, Οικία της όψιμης αρχαιότητας του Δίου, *ΑΕΜΘ* 23, 2009, 149–162.

Έρευνες Αρχαιολογικής Εταιρείας

Δ. Παντερμαλής, Ανασκαφή Δίου, *ΠΑΕ* 1981 Α (1983), 62–66.

Δ. Παντερμαλής, Ανασκαφή Δίου, *ΠΑΕ* 1984 Α (1988), 71–74.

Έργον 1984, 36.

Έργον 1985, 25.

Έργον 1986, 73

Ευαγγελία Γεωργίου